

Pendlermission 2014/2015 – Ulanga, Tanzania

Bloggen på Aroskirkens hjemmesiden

v/Flemming Hansen

2015

Fredag d. 18. december

Jeg var en lille uge mere i Tanzania, efter at det sidste indlæg blev skrevet. Det handlede om at få sluttet godt af i Ulanga, få afrapporteret i Dar es Salaam til den lokale LM-ledelse, få gjort op i forhold til bogsalg, få pakket osv.

Her en måned efter hjemkomsten sidder turen stadig i mig. Medlemsmæssigt og økonomisk er kirken i Ulanga vokset meget, siden LM forlod stiftet for en halv snes år siden. Ledelsesmæssigt er de slet ikke så ringe kørende. Når der stadig er et stort ønske fra stiftet om at få hjælp fra LM, så handler det ikke om økonomi. Det handler derimod om, at mange ønsker, at den evangelisk, frigørende forkyndelse skal få større plads i stiftet. De har folk, der prædiker sådan, men der er også stadig rigtig mange kristne (også blandt forkynderne), som stadig sidder fast i en meget lovbundet forståelse af, hvad kristendom er. Når der kommer en forkynder/underviser fra det gamle missionselskab, bliver der derfor i høj grad lyttet.

Derfor skal vi, der stadig kan huske kirken i Ulanga, fortsætte med at bede for dem. Og derfor kunne jeg godt ønske mig, at DLM som selskab stadig af og til sender folk ned i kortere perioder for at give dem en håndsækning. Håndsækningen består i undervisning mv., men den består også i den dermed forbundne bekræftelse i, at vi og de stadig står *sammen* i udbredelse af evangeliet i den dal, hvor LM i sin tid har lagt så mange kræfter. Ingen tvivl om, at de stadig inviterer os :-)

Fredag d. 13. november

Så er seminaret for stiftets præster overstået. Det foregik på et katolsk center i den mindre by Mbingu (betyder *Himlen*). Godt 35 præster inkl. stiftets ledelse med biskoppen i front var med. Sidstnævnte gav et stærkt signal til sine præster om sådan et seminars betydning ved at være til stede ved næsten samtlige samlinger.

På seminaret havde stiftets ledelse en 6-7 timer bl.a. om syvendedagsadventisternes lære (de er meget aggressivt evangeliserende i det meste af Tanzania med en *meget* lovisk forkyndelse – og 'vinder' faktisk mange lutherske kristne for sig, fordi mange tiltales af den kontaktede lovforkyndelse) og om menighedsledelse og -økonomi, mens jeg underviste en 12-13 timer i alt i løbet af de knap tre døgn, seminaret varede. Formelt gennemgik jeg 1 Mos 1-3, nogle tekster fra Galaterbrevet samt havde nogle timer om forskellige prædikentemaer. Reelt kom det til at handle rigtig meget om lov og evangelium, om syndefaldets radikalitet og om den totale nyskabelse og frihed i Kristus – og om de praktiske følger på godt og ondt af disse ting, som jo alle handler om særdeles basale ting i kristentro og -liv.

Det var timer, som i nogen grad vakte modsigelse, men der var også en stor lydhørhed og god modtagelse af undervisningen. For en hel del af præsterne er disse emner mere og mindre nyt stof, mens biskoppen hele tiden var meget positiv. På et tidspunkt diskuterede vi praksissen med at kalde folk op foran ved vækkelsesmøder for at modtage Kristus. Tanken om, at vi ikke engang evner selv at sige et helhjertet JA til Jesus, men at omvendelsen også er en gave fra Herren, vakte en del modsigelse. Flere argumenterede med, at det er *nødvendigt* at aflægge synden og overgive sig til Herren for at blive frelst. Men frelse fås nu engang kun af nåde – ikke ved, at vi gør gode gerninger. Vi skal omvende os velvidende, at det er Herren, der gør det.

Endnu engang udtrykte biskoppen, da han lukkede seminaret, en stor tak til såvel underviseren og hans menighed samt til DLM som sådan og opfordrede meget til at fortsætte i dette spor med pendlerindsats både i forhold til bibelskolen og i forhold til præster og evangelister mv. Han så også meget gerne fuldtidsmissionærer fra DLM igen, men erkendte også, at det nok ikke lige er det, der ligger nærmest for. Men under alle omstændigheder en stor hilsen og tak både til LM's ledelse og til alle de missionsfolk i Danmark, som fortsat beder for Ulanga.

På søndag skal jeg prædike i den største menighed her i Ifakara, og efter gudstjenesten, hvor der også skal sælges bøger, går turen så tilbage til Dar es Salaam. Tak for forbøn fortsat!

Lørdag d. 7. november

Jeg er nu kommet til Ifakara, hvor der er lidt bedre netadgang, så måske lykkes det denne gang at få skrevet lidt på bloggen, som faktisk går igennem ... (efter det, jeg skriver i dag, har jeg indsat det, jeg skrev d. 23. oktober, men som aldrig kom på bloggen pga. dårlig net-forbindelse).

Jeg har været i landet i cirka tre uger nu og undervist to uger på bibelskolen Tumaini + afholdt eksamen et par dage i de tre fag, jeg har undervist i. I praksis har jeg været den eneste lærer, der underviste på skolen. De andre lærere havde afsluttet deres undervisning i god tid inden eksamen. Alligevel valgte jeg 'kun' at undervise fire timer om dagen. På grund af min fars sygdom, død og begravelse lige før min afrejse, blev der ikke god nok tid til at forberede undervisning inden udrejse, så dagene er gået med forberedelse og timeafholdelse. Eleverne har taget godt imod og er gået godt ind i de samtaler om stoffet, som jeg har lagt op til.

Både fra bibelskolen og fra stiftet er der en stor taknemmelighed overfor DLM, fordi missions-selskabet på denne måde stadig husker Ulanga. Det var jo LM, der i 1949 begyndte missionsarbejdet i Ulanga og næsten var eneste udenlandske missions-selskab frem til familien Skov Jensen rejste hjem i 2006. På Lugala Hospital arbejder der stadig en tysk, katolsk præst og hospitalet får også en del hjælp fra et schweizisk medicinsk selskab. Det er blevet opgraderet til at være et distriktshospital og er meget vellidt i lokalområdet.

Lige nu har jeg nogle dage i distriktsbyen Ifakara, hvor jeg forbereder mig til et seminar for stiftets præster, der skal finde sted i næste uge fra mandag aften til fredag morgen. Her skal jeg undervise i Galaterbrevet, 1 Mos 1-3 samt noget prædikenlære (egl. nogle timer om det grundlæggende i bibelsk, luthersk kristendom, som jo gerne skulle være det bærende i prædikenen).

For øvrigt så foregik præsident- og parlamentsvalget på en god måde og i forgårs blev der så dekretet national fridag, idet den nye præsident blev indsat i sit embede ved en storslået ceremoni

på det nationale stadion i Dar es Salaam. Jeg så selve edsaflæggelsen i fjernsynet på det sted, jeg bor.

I morgen skal jeg prædike ved to gudstjenester i stiftets domkirke. Som praksis efterhånden er i mange menigheder, så starter hovedgudstjenesten kl. 7.00 og den næste kl. 10; vicebiskoppen har lige ringet til mig og mindet mig om, at den starter præcis kl. 7.00. Så jeg må jo håbe, at jeg kan få lidt morgenmad her kl. 6.30 i morgen tidlig. Der kommer langt flest folk til den første gudstjeneste.

Fredag d. 23. oktober

Mandag morgen kl. kvarter i seks kørte min chauffør og jeg fra Tanzanias reelle hovedstad Dar es Salaam (DSM) og cirka 13 timer senere efter en køretur på knap 600 km ankom vi her til Tumaini Bibelskole i Ulanga. Turen gik fint hened. Det er stadig meget tørt og varmt, så det var rart med aircondition i bilen. Det blev til en enkelt voldsom punktering undervejs, men forhåbentlig er der en ny slange og et nyt dæk undervejs fra DSM.

Tirsdag kl. ni havde jeg den første time på bibelskolen. Der er to klasser med i alt 20 evangelistelever, jeg har dem dog samlet. I løbet af to uger skal jeg gerne nå igennem Romerbrevet + have en del timer om 'Retfærdiggørelse af tro' samt nogle oversigtstimer om henholdsvis Esajas, Amos og Hoseas.

Det er godt at være her igen. Jeg er blevet vel modtaget, men har ikke været meget udenfor skolens område, da tiden mere og mindre går med forberedelse, og da jeg jo også pt. kører uden reservehjul, sætter det også sine begrænsninger. På søndag er der parlaments- og præsidentvalg, og det præger landet. Kandidaterne turnerer, en af præsidentkandidaterne var i dag med helikopter inde i Malinyi 5 km herfra. I kirkerne og i folks huse bedes der meget om, at valget må foregå i fred og ro. Tak for forbøn for turen, for undervisningen – og for valget på søndag!

Lørdag d. 17. oktober

Så er jeg vel ankommet til den danske compound i Dar es Salaam efter en problemfri tur hened. Det er stadig meget varmt i Tanzania. Og så siger de endda, at regnen skulle være lige på trapperne - og så føles det endnu varmere pga. fugten. Hvis ellers teknikken fungerer, regner jeg med af og til at skrive lidt fra turen. Planen er, at jeg på mandag tager til Ifakara til stiftskontoret og derefter videre tirsdag til Tumaini bibelskole, hvor jeg så skal undervise de næste 2½ uger, inden turen skal afsluttes med et præsteseminar i uge 46. Mit TZ-mobilnummer er +255 683 974 586 (billigst med Skype til mobil!). Sms fungerer dog bedst på det danske nummer +45 2234 8987. Mail: fh@aroskopirken.dk eller flemrith@gmail.com.

Tirsdag d. 13. oktober

Afrejsen til Tanzania bliver på torsdag d. 15. oktober.

Torsdag d. 8. oktober

Sidste fredag blev rejsen udskudt endnu engang pga. min fars alvorlige sygdom. Samme nat døde min far så, og skal begravnes i morgen. Hen over weekenden bliver det besluttet, om turen gennemføres evt. med reduceret program på bibelskolen. Ulanga stiftet har inviteret til præsteseminar og vil meget gerne gennemføre det.

Tirsdag d. 29. september

Afrejsen til Tanzania er blevet udskudt til på lørdag d. 3. oktober pga. en begravelse i Aroskirken.

Lørdag d. 12. september

Billetten er købt til afrejse d. 29. september og hjemkomst d. 18. november. Jeg skal undervise fem uger på Tumaini Bibelskole i Ulanga i henholdsvis Romerbrevet, Indledningsstof til flere GT-bøger samt et fag, der under overskriften 'Om retfærdiggørelse af tro' skal handle om kristen tro, liv og prædiken - altså et fag, hvor vi i fælleskab skal arbejde med vigtige ting i den kristne tro både personligt og formidlingsmæssigt. Til slut er der en uges seminar for stiftets knap 50 præster.

Torsdag d. 23. april

Så kan det offentliggøres, at der er lavet en aftale mellem LM og Aroskirken om pendlervirksomheden de næste tre år. I al sin korthed lyder den sådan - kopieret fra det såkaldte 'onsdagsbrev' fra generalsekretær Jens Ole Christensen til alle medarbejdere:

"LM har indgået en aftale med **Flemming Hansen**, præst i Aroskirken, om pendleropgaver i Tanzania for en 3-årig periode. Aftalen er, at Flemming skal til Ulanga i efteråret 2015 og undervise, og de to følgende ophold er planlagt til 2016 og 17 til opgaver, som endnu ikke er helt afklaret. Vi er taknemmelige for, at Flemming vil gå ind i dette, og for, at Aroskirken vil stille ham til rådighed og også går ind og dækker flere af udgifterne i forbindelse med Flemmings arbejde i Tanzania."

I praksis her i 2015 betyder det et undervisningsophold i Ulanga fra omkring 1. oktober og ca. 1½ måned frem; det meste af tiden med undervisning på Tumaini bibelskole. Opholdet forventes at blive afsluttet med et ugekursus for Ulanga-stiftets ca 40 præster, hvor jeg sandsynligvis skal undervise præsterne sammen med vicebiskoppen på samme måde, som vi gjorde med evangelisterne sidste år.

2014

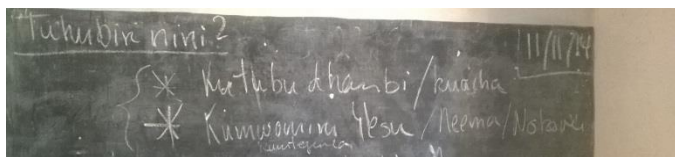
Torsdag d. 4. december 2014

Godt kommet hjem fra Tanzania må jeg konstatere, at jeg intet fik skrevet den sidste undervisningsuge i Ulanga. Den var imidlertid så speciel, at jeg vil prøve at råde bod på det her.

Den foregik i Ifakara provsti, som huser stiftsledelsen. Næsten alle evangelister var dukket op, så vi var omkring 30 folk. I starten af ugen kunne jeg godt mærke en vis træthed hos mig selv over for femte gang at skulle i gang med den samme undervisning, men det giver også både overblik og overskud at skulle gennemgå kendt stof. Mange af spørgsmålene kendte jeg jo fra før og kunne allerede i undervisningen tage højde for dem. Alligevel blev ugen speciel. Jeg oplevede en meget intens uge, hvor evangelisterne på en helt særlig måde var åbne, ærlige og modtagelige for undervisning. De fleste af dem havde en vis uddannelse (bibelskole eller TEE-kurser), og de var virkelig

motiverede for at skulle lære nyt. Så selvom mange spørgsmål gik igen, var der her en nerve blandt eleverne, som jeg ikke havde oplevet før. Lad mig give tre glimt fra ugen.

Jeg starter altid undervisningen i prædikenlære med at bede dem personligt gøre rede for det vigtigste i kristendommen. De talte her meget engagerede om at tro på Jesus og være afhængige af

ham, og det var skønt. Også her var strategien for evangelisation dog helt entydig, at mennesker som en klar forudsætning skal holde op med at synde, for at de kan blive

kristne. På tavlen har jeg skrevet *Hvad skal vi prædike?* Og som det vigtigste svarer de *Bekende og især holde op med at synde* samt *Tro på Jesus*. Kraften til at modtage Jesus får vi simpelthen ved at holde op med at synde. Denne 'teologi' fik jeg anskuelsesundervisning om på vores efterfølgende to-ugers familieferietur. Her fik jeg et sted lejlighed til at bringe en hilsen. Ud fra Rom 8:1 aflagde jeg det vidnesbyrd, at der kun er frihed og kraft hos Jesus og ved hans kors. Jeg nævnte også, at der ingen kraft er i at holde op med at synde og i at prædike om helbredelse og undere. Dagens prædikant blev så fortørnet over det, at han efterfølgende brugte det meste af sin prædiken på at kritisere '*ham, der var oppe og sige noget før*'. Hans prædiken var én lang lovisk tale om at holde op med at synde som forudsætning for at modtage Jesus. Intet evangelium overhovedet. Intet ord om Jesus overhovedet. Det er sagt i *bedste* mening; det er bare ikke sandt. Loven bliver fremholdt som nødvendig at opfylde for at kunne modtage evangeliet. Hvor er det frie evangelium?

Som det andet beder jeg så evangelisterne om at gøre rede for deres menigheders syn på kristendommen. Hvilket evangelium vil folk gerne høre? De kristne vil ikke høre for meget om synd, og så var det helt karakteristisk, at mange kristne (jeg fik indtryk af, at det næsten var alle) gerne ville høre noget om *Gud*, men de ville også have lov til at fortsætte med det, der hører *verden* til såsom forskellige former for forfædredyrkelse og brug af lokal trolddom mv. De vil gerne høre noget behageligt om Gud – at han er Trøsteren, der synes godt om deres liv, men de vil også have direkte tilladelse til at være i verden, drikke i hvert fald noget + alt det andet. Der var en skræmmende enighed om disse ting blandt evangelisterne.

I det tredje glimt vil jeg fortælle, hvorledes jeg så blandt evangelisterne her oplevede *en stor sult* efter at høre om Jesu altforudsættende og grundlæggende gerning for os på korset, høre om lov og evangelium osv. Det var tydeligt, at de fleste af disse ting var helt nye for langt de fleste af dem. De prædiker jo i praksis aldrig om forsoningen. De taler om, at *Jesus døde for os*; men i praksis aldrig om, hvad det egentlig betyder. De prædiker aldrig om, at en kristen både er helt igennem synder og helt igennem retfærdig. At Gud ser os *hellige* i Jesus, men at vi samtidig er helt igennem *fordærvede*. Men de lyttede intenst til undervisningen. Hvor meget, de forstod, ved jeg jo ikke. Kun Guds gode Helligånd kan overbevise hjerterne. Men det var meget intenst at undervise dem. Andre steder har nogle evangelister simpelthen protesteret over det frie evangelium ved at sige, at hvis vi prædiker så frit, kan vi jo ikke få de kristne til noget som helst. Her lyttede de!

Ulanga-Kilombero-dalene er en af LMs gamle missionsområder. Vi har været med til at så evangeliet der fra 1949 og havde missionærer frem til 2005, da LMs ledelse besluttede, at nu skulle der sættes mere andre steder. For mig personligt har det været en stor oplevelse at komme tilbage og

give en hånd med igen. Og ved den afsluttende samtale på stiftskontoret, hvor biskoppen og hele ledelse var til stede, blev der udtrykt en stor tak for det. Selvom LM forlod Ulanga i 2005, husker de os stadig.

Og skulle nogen finde på igen at ville række dem en hjælpende hånd, vil den blive modtaget med tak!

PS: Og så var det jo for mig personligt en stor oplevelse, at få lov til at afslutte opholdet med at holde to ugers ferie sammen med familien i Tanzania, hvor vi sammen genså og genoplevede både Ulanga, Iringa og Dar es Salaam. Men der er jo en helt anden historie ...

Lørdag d. 8. november

Der er store kontraster i Ulanga-Kilombero stiftet. I denne uge har vi holdt kursus for evangelisterne i det nordligste provsti. Dette er den økonomisk betragtet absolut rigeste del af stiftet. Hvor evangelisterne i de to første provstier ikke skal regne med at få løn – hvis de er heldige får de én dagløn om måneden – så får de alle i Kilombero provsti mindst 10 x en dagløn om måneden. Det vil sige, at de i det daglige føler sig påskønnede for det, de gør, og det er en god motivationsfaktor.

For øvrigt er det tydeligt, at den voksende velstand på godt og ondt fører mange ting med sig. Præsten havde både fjernsyn og CD-afspiller. Fjernsynet gik næsten konstant, når vi præster spiste rundt om hans sofabord. CL-fodbold eller debatter fra parlamentet – eller kristne musikvideoer. Sidstnævnte er et kapitel for sig. Det er mest syvendedagsadventister, der producerer. Udstyret og dansen til musikken er flot, men teksterne er ofte meget tynde. At den megen TV er kvælende for måltidsfællesskabet er en dum ting. Jeg mindes faktisk min barndom for 50 år siden, når vi besøgte nogle af mine forældres venner, der havde TV. Vi så fjernsyn hele aftenen ...

Vi var også i et provsti, hvor 75% af evangelisterne har været på bibelskole; de har altså fået en vis oplæring. Det er også første gang jeg har hørt et virkelig klart Jesus-vidnesbyrd til en morgenandagt, hvor Jesu død på korset for vores skyld blev fremstillet som grundlaget for hele frelsen. Frelse af nåde helt uden betingelser. Velgørende!

Vi slap heller ikke for klager fra evangelisterne her, men alligevel er det rigtig godt, at vicebiskoppen er med rundt disse fire uger dels som underviser, men han er jo også deres leder. Evangelisterne får lejlighed til at drøfte mange ting med ham fra arbejdet – også de ting, som de er utilfredse med. Og han er god til at lytte til dem, så de føler sig hørt. Samtidig vil han evangeliet – og vil mission. Det er hans fortjeneste, at der to eftermiddage under hvert ugeseminar er hus-til-hus evangelisering. Bagefter skal de aflægge rapport. De taler med en del muslimer, syvendedagsadventister og katolikker og også lutherske kristne. De fleste er meget glade for at få besøg. Ingen beken-der sig som hedninger eller ikke-kristne.

At eleverne har været på bibelskole betød også, at de virkelig var med på at blive undervist. De lyttede intenst og stillede gode spørgsmål. Normalt 'forelæser' jeg et stykke tid og så drøfter vi det i fællesskab. Det giver ofte gode input til den næste undervisningsdel. Gruppearbejde fungerer også fint. I 5-10 minutter skal de fx drøfte, hvordan man får folk til at leve et kristent liv. Det kan blive en god indgang til at undervise og snakke om, at vi ikke i os selv har kraften til at leve det gudvelbehagelige liv. På denne lidt indirekte måde fik vi hul på undervisningen om lov og evangelium. Det er simpelthen fremmed lærdom for dem. De er – selv her, hvor der er en vis forståelse for forsoningen – på mange måder genuin loviske i hele deres tilgang. Men gennem samtaleundervisningen begynder de jo selv at formulere, at i praksis kan man ikke bare holde op med at synde. I praksis har vi alle brug for syndernes forladelse. Og den gives ud fra Guds ord kun af nåde (Ef 2.8). Vi er blevet *gjort* retfærdige på grund af Guds nåde – vi er ikke retfærdige i os selv.

Også her er der masser af syvendedagsadventister, som med deres loviske forkyndelse også tiltrækker mange lutherske kristne. Det er så rart at kunne *gøre* noget for Gud. Mange kristne mener jo, at der står i GT, at Gud ønsker at vi skal hjælpe ham med frelsen, så skal han nok gøre resten. Evangelisterne ved godt, det ikke passer, men i det daglige liv er det jo en bred grøft, som man nemt falder i. *Friheden i Kristus* skal forkyndes med store bogstaver her – lige ind i hverdagslivet for de kristne.

Og så opfordrer jeg dem til at sige nej til at lade fremmede prædikanter, som der er rigtig mange af, prædike i deres kirker. Det er i hvert fald ikke nok, at disse prædikanter er gode til at udføre helbredelsesundere. Hvis ikke deres vidnesbyrd om Jesus er sandt og klart, ja, så skal de simpelthen sige NEJ til dem.

Her har jeg også for første gang fået spørgsmålet om kvindelige præster og evangelister. Jeg havde på forhånd besluttet intet at sige om dette emne, hvis jeg ikke blev spurgt. Men da det kom op, gennemgik jeg kort ud fra 1 Kor 11,3 og 1 Tim 2.11f bibelens lære om tjenestedeling, som jo også faldt godt i tråd med det, vi tidligere havde været inde på omkring ægteskabet ud fra 1 Mos 2.24f og Ef 5.21ff. Samtidig understregede jeg, at jeg ikke vil blande mig i kirkens håndtering af dette emne, men bare gøre rede for min egen holdning ud fra bibelen. Det er mig magtpåliggende, at de opfatter min som bibellærer og ikke som et menneske, der har nogen som helst indflydelse på kirkens indre anliggender.

Dette var også en god uge!

Søndag d. 2. november

Så er det andet evangelistkursus slut. Ca. 40 evangelister har deltager fra Mlimba provsti. En flok mennesker, som i deres arbejde som evangelister stort set aldrig får løn, selvom de har det daglige ansvar for en menighed. Der ligger en stor portion frivilligt arbejde her. Ydermere har kun ca. 25 % af dem været på bibelskole. Når de viser gode takter, får de simpelthen ansvaret for det, som vi på dansk ville kalde en anneks-menighed. De står for det daglige arbejde og de ugentlige gudstjenester inkl. liturgi og prædiken. En sjælden gang kommer præsten, som har op til en 7-8 sådanne anneksmenigheder, på besøg og holder nadver, døber børn, optager folk i menigheden, som er i kirketugt osv. Det er en stor opmuntring for dem at få lov til at deltage i sådan et kursus.

Vi åbner kurserne om mandagen og så er der fire dages effektiv undervisning, 2 dage med 5 timers undervisning og 2 med op til 8 timer på kirkebænken. Når de kun har 5 timer de to dage er det fordi, der er lagt to evangelisationseftermiddage ind i programmet. Disse eftermiddage afsluttes med, at alle grupperne aflægger rapport om, hvad de har oplevet under evangeliseringen. De får talt med mange mennesker, muslimer, syvendedagsadventister, katolikker med mange flere. I en lille landsby kan der sagtens være en 10-15 forskellige mere og mindre kristne kirker (jeg vil fx ikke kalde syvendedagsadventisterne for kristne; de er vore dages judaister jf. Galaterbrevet, som vi gennemgår på kurset). De møder også en del lutherske kristne, som ikke har været i kirke i lang tid. Årsagerne til sidstnævnte kan fx være en fødsel udenfor ægteskab, problemer med drikkeri eller at man har været involveret i forfædredyrkelse. Nogle beder de for, andre samtaler de bare med. Oftest er de meget opmuntrede, når de kommer tilbage.

Mange af evangelisterne har som sagt ikke fået et bibelskoleophold. De er brændende i troen og udholdende i bønner, men indsigten i Guds ord er uendelig lille. Loviskheden er tyngende. Der er ingen forståelse af lov og evangelium, forsoningen høres stort set aldrig omtalt, friheden i Kristus ved de ikke meget om. Det gjorde et stort indtryk på mig, at en af evangelisterne simpelthen skældte mig ud, da jeg havde undervist om friheden i Kristus. Det kan vi ikke tale om, sagde han. Så kan vi ikke få de kristne til noget som helst. Skal der et nyt tag på kirken, vil de bare gå deres vej, indtil taget er lagt på af andre. At det intet har at gøre med friheden i Kristus er en anden sag; men der er ikke megen forståelse for, at der er forskel på retfærdiggørelse og helliggørelse. Endnu mindre forståelse er der for, at begge dele sker i Kristus.

Markerne er hvide til høst, men arbejdere, der lever sundt i evangeliet, kunne der godt være flere af. Bed høsten Herre om at udruste mennesker, så indhøstningen af frigjorte kristne kan blive stor – også på vores gamle missionsmark Ulanga.

Søndag d. 26. oktober

Hjemme i Danmark er sommertiden forbi, her bliver det varmere og varmere. Det har også regnet lidt nogle få gange, men ikke så meget, at det for alvor har generet trafikken. Der er flere veje brudt sammen i Nordjylland pga. regn end som her i Ulanga.

Det er søndag eftermiddag, og jeg sidder på det fineste hotel i Ifakara med aircondition og varmt vand i bruseren. Der var i går nemlig ikke plads på det katolske hostel, hvor de havde regnet med, at jeg skulle bo. I morgen kører vi 150 km. vestpå til Mlimba, hvor vi skal i gang med det andet ugekursus for evangelister. De første tre af seks arbejdsuger er hermed slut.

Disse tre uger har budt på gensyn med det stift, som i over 50 år var arbejdsplads for missionærer fra DLM. På bibelskolen, hvor jeg underviste i to uger, er der flere af mine gamle elever blandt lærerne. Det samme gælder på det evangelistkursus, som vicebiskoppen og jeg underviste på i den forgangne uge i Kipingo. Men der er også kommet andre evangelister til. Der skulle have været 24 på kursus, men der kom kun en 13-14 stykker. Mest ondt gør det egentlig, når jeg hører en af mine gamle elever på bibelskolen citeret for at sige, at hvad skulle han på det kursus *Det får jeg alligevel ikke noget ud af!* Han er vel stadig evangelist af navn, men meget af ham tid og interesse går med at dyrke, måske opkøbe og sælge ris. Tjene penge. Og der skal mange penge til, når der skal betales for børnenes skolegang. Et år på Secondary (som er på op til 6 år – svarer i Danmark til 8-10 kl. + gymnasium) koster omkring 1 million shilling, som forældrene selv skal betale. En daglejer kan

tjene ca. 8.000 shilling om dagen, og en uddannet håndværker op til det tredobbelte. Så ingen kan betale for børnenes skolegang uden at dyrke meget ris, mange bananer el.lign. Men forbavsede mange får råd til det, men der knokles også. At det åndelige liv så måske lider, det er en anden sag.

Nogle glimt: Der var rotter i det gæstehus, jeg boede i – en tidligere missionærbolig. Min hushjælp gjorde en stor indsats, men alligevel var der en af de sidste nætter en inde på mit værelse og åd af min sæbe. De ville lægge gift ud, når jeg var rejst.

I timerne i 1 Mosebog kom vi ind på ægteskabet via slutningen af kapitel 2 suppleret med Ef 5:21ff. Jeg fornemmer, at en del af evangelisterne lever i rigtig sunde ægteskaber med både kærlighed og underordning på den gode og bibelske måde; men når man hører livsberetninger fra menighederne, er det her et emne, som trænger megen undervisning. Bølgerne gik ret højt i diskussionerne på klassen, men på en respektfuld måde.

Om søndagen var jeg til bryllup. To unge har levet sammen et stykke tid, men nu har de besluttet sig for at vende tilbage til kirken og blive gift. Stor fest, meget mad. Jeg blev straks guidet ind i et hus og spiste mad sammen med gommens far, mens de andre festede udenfor og brudeparret sad under en baldakin af blå plast. Særbehandling? Ja, for de andre fik først mad senere, men det ville være svært uhøflig af mig at afslå. Samme dag fortalte en af mine elever mig for øvrigt, at den gamle skik med at tage børnene med ud på savannen og oplære dem i afsondrethed om, hvad det vil sige at være voksen, stadig eksisterer. Flere gange sammen med omskæring – endog af piger. Selv nogle kristne tvinges til det, da mange familier er frygtelig bange for, at de alle skal blive straffet af forfædrene, hvis ikke alle deltager i det. Så nogle børn bortføres simpelthen.

Selvom der kun var en 13-14 elever på evangelistkurset, var de meget motiverede. Nogle havde været på bibelskole, andre var blevet kaldet til tjenesten uden den mindste uddannelse. Man kunne mærke det i timerne. En af de nye spurgte, om det er bedst at bede til Gud om regn eller bede til forfædrene. Hjemme havde de nemlig oplevet, at det sidste øjensynligt var det mest effektive. Det blev til en samtale om det med i alle henseender at være afhængig af Gud, som ved bedst. Hvor ved vi det fra? Vi har oplevet det; men først og fremmest ved vi det også fra hans ord. Fantastisk at opleve med-evangelister, som også kunne understrege det.

Evangelisterne er vidnende og bedende mennesker – og samtidig er den bibelske ballast så ringe, at det næsten ikke er til at forstå. En almindelig evangelisationsmetode er at bede folk om at holde op med at synde - og derefter modtage Kristus. Erkendelsen af syndefaldets ekstreme radikalitet er simpelthen alt for lille. Deres tale kan lyde meget evangelisk, men lige under overfladen lurer en lovished, som er helt ekstrem og meget ødelæggende for frimodigheden og trosvisheden. For kan Gud virkelig være mig nådig, sådan som jeg er? Det med at vi som kristne er både syndere og retfærdige på samme tid er nærmest en by i Rusland. Og går man ud til almindelige kirkemedlemmer er der meget mere af den slags. Nogle siger, at det er OK at høre og få børn til højre og venstre. For siger Gud ikke i 1 Mos 1,28 at vi skal opfylde jorden? De beder meget – og samtidig hviler de alt for lidt i nåden og i Ordet. Der er virkelig brug for oplæring.

Nu sidder jeg som sagt i et hotels have og skriver. I formiddags prædikede jeg to gange inde i Ifakara. Første gang kl. 7. Det er mest forretningsfolk, der så kan gå tilbage til deres butikker mv. Anden gang kl. 10. Tirsdag morgen går vi i gang igen; måske med over 40 evangelister. Bed om at de må komme og bed om at vi må kunne række dem nådens ord til liv og salighed.

Gud velsigne jer alle, som læser dette. Det er gode ord, og jeg mener dem – selvom jeg synes, at de næsten kan blive sagt for tit her. Jeg har hørt dem masser af gange de sidste dage. De mener det: Lad os bede om, at de også må få en lidt større erkendelse af, hvad de egentlig siger. Lad os bede om, at erkendelsen af rigdommen i nåden, bygget på Jesu død og opstandelse for os, må blive stor her i Ulanga. Det ville være rigtig stort!

Torsdag d. 15. oktober

Så fik jeg igen anledning til at skrive lidt her på Lugala Hospital, hvor der er netadgang. Den sidste uges tid har den stået på undervisning – meget undervisning. I går fik jeg dog en uventet fridag, idet der d. 14. oktober holdes fri for at mindes dagen for den første præsident (Julius Nyerere) dødsfald. Så fik jeg mulighed for at få tilrettelagt undervisningen for de næste 4 kursusuger. Jeg bliver nemlig nødt til at indskrænke stoffet noget, da jeg har knap så mange timer til rådighed.

Eleverne har mange spørgsmål og mange ting er stadig nye for dem. I dag talte vi om helliggørelse. Det som Jesus gør i dem, som er kommet til tro på ham. Her kan der godt være en tendens til at sige, at en kristen helliggøres i frelsesøjeblikket – og det på en måde, som ligger snublede nær en syndfrihedslære. Over for Gud er vi jo helt rene (retfærdiggørelse af tro), men overfor mennesker – og i os- er synden her jo desværre stadig. En del mennesker her kan godt sige, at hvis du er blevet frelst, så kan du jo leve, som du vil, for nåden dækker det hele. Der er mange ting at tale om ...

Det er lidt specielt at være her som det eneste hvide menneske. Der er mange ting, som man plejer at drøfte med folk (ikke mindst min kone), som man har tankegang sammen med. Men så må telefonregningen blive lidt større. Vi er desværre for langt ude til at man kan Skype; men man kan bruge Skype (DK) til mobil (TZ, nummeret er +255 6859 20 237) Det er på den anden side rigtig sundt at opdage det, som man godt ved – at vores måde at gøre tingene på ikke behøver at være den eneste rigtige. Her føles det som at være meget langt ude på landet; men faktisk er det verdens centrum for de, der bor her. Og har været det hele deres liv.

Fredag d. 10. oktober I dag er jeg igen på Lugala Hospital, og efter nogle forgæves forsøg lykkes det at komme ind på bloggen. Forbindelsen er meget langsom. Jeg har skrevet et indlæg til min DLM-blog (men det lykkes ikke at få forbindelse til serveren, så jeg ved ikke, hvornår den udgives), men nu kopierer jeg den ind her - selvom der er nogle gentagelser fra i onsdags: Sove, spise, arbejde og snakke med folk her – og snakke med Ritha, min kone, hver anden dag. I meget kort form er det, hvad min tid går med lige nu. Jeg har nu været på Tumaini Bibelskole i knap en uge. Jeg skal i løbet af to uger her undervise 50 lektioner á 40 minutter. Selvom jeg har forberedt en del hjemmefra, giver det kam til håret. Der er nok at lave. Det er jo meningen, at de skal have noget med fra undervisningen. Jeg har fået en fin velkomst; både at Ulanga-Kilombero Stift og af skolen her. I år er det 18 år siden, vi forlod bibelskolen som familie efter at have arbejdet her i ti år. Meget er sket i den tid. Et stort gymnasium (Secondary School) er bygget og fylder meget i dagligdagen. Men bibelskolen har også både lærere og elever. 18 af de sidste fordelt på 9 førsteårs- og 9 andenårs-elever på evangelistuddannelsen. Tre af dem er piger. Hvordan det dog egentlig står til på skolen, har jeg ikke fundet ud af endnu. Men i hvert fald tre af lærerne er mine gamle elever, og de har budt mig hjertelig velkommen. Jeg ankom lørdag aften ved 20.30-tiden, men var allerede ved 15-tiden om eftermiddagen i Ifakara blevet bedt om at prædike i Kipingo kirke. Så jeg måtte tidlig op søndag morgen og forberede mig. Det var fint at få hilse på nogle af de gamle bekendte, og kir-

ken var sat flot i stand. Sidste år fejrede de jo 100-års-jubilæet for ankomsten af de første missionærer til dalen. Dagligdagen går med 1 Mos 1-11, Galaterbrevet samt en form for prædikenlære, som dog i praksis er en lille troslære-gennemgang af nogle vigtige temaer som Jesu kors' betydning, syndefaldets radikalitet, friheden i Jesus, det kristne liv mv. Altså noget om, *hvad* man skal prædike – og hvor vi arbejder en del med, hvordan de lokale kristne forstår disse ting og hvordan vi får det bibelske budskab forkyndt præcis ind i deres situation. Spændende og udfordrende – men på sin vis også temmelig tyngende. For hvordan trænger man som lærer ind bag alle de fine ord, som det er nemt at bruge? På Gud beror alt – og det må man også i høj grad læne sig op af her. Når jeg starter med at skrive, at det hedder sove, spise og arbejde (og det er selvfølgelig en forenkling, da jeg også snakker med forskellige folk her; men alligevel ikke ret meget forenklet, når det kommer til stykket), så hænger det sammen med, at jeg må klare mig uden komfur og køleskab og næsten uden strøm. Lige pludselig lever man meget anderledes – bl.a. går man tidlig i seng og står op med solen. Det er med at udnytte de lyse timer. De tre første uger skal jeg bo her på bibelskolen; den sidste uge med evangelistkursus inde i Kipingo, og de sidste tre uger skal kurserne foregå i de resterende tre provstier. Så det bliver nye folk og sikker nye måder at leve på. Vær med til at takke og bede for kurserne og for dette stift, som jo er det sted. LM har arbejdet allerlængst; fra den spæde start i 1949 med Else og Niels Thygesen og så frem til 2005. Ulanga har endnu ikke glemt DLM ..." Det var blogindlægget. Alt i alt er det fint at være her. Varmen er tung og fugtig og det er nemt at vågne med hovedpine om natten. Men her er der folk, der trænger til at blive oplært i evangeliet - folk, der gerne vil være budbringere. Og dem vil vi gerne hjælpe.

Onsdag d. 8. oktober Tre kilometer fra bibelskolen ligger Lugala Hospital, hvor jeg sidder lige nu på kassererkontoret. Jeg har fået lov at bruge deres internetforbindelse. For dem, der kender hospitalet, kan jeg sige, at det virker meget udbygget i forhold til det, vi så i 90'erne. Store, lyse lokaler - selvom jeg selvfølgelig ikke har været hele vejen rundt. På bibelskolen er jeg kommet godt i gang. Jeg skal undervise hen imod 50 timer på to uger, så der er nok at rive i. Jeg har en 15-16 elever, som gerne vil lære. Jeg gennemgår Galaterbrevet, 1 Mos 1-11 samt noget om, hvad man skal prædike (i praksis en lille troslæregennemgang), når man bor i en sammenhæng, hvor kristendommen er meget præget af de omgivelser, den er i. Mange ting kan blive meget loviske, når mennesketanker kommer til at fylde mere i folks bevidsthed end Guds klare ord. Jeg fornemmer dog, at der er et godt lærerteam på skolen, folk som virkelig vil evangeliet. Jeg ankom lørdag aften og prædikede søndag formiddag i Kipingo kirke - en gæst for ikke lov til at hvile ud først. Man vil høre ham med det samme. Jeg er blevet installeret i et gammelt missionærhus og har fået en hushjælp til at lave mad, vaske tøj mv. Det er noget anderledes pludselig ikke at have gaskomfur og køleskab mv. Strøm er der næsten ingenting af - dog har jeg fået en lille generator, så jeg kan have lidt strøm om aftenen. Jeg havde glemt, hvor varmt det er; jeg sidder her på et kontor og skriver, mens sveden driver. Og sådan er det meget af dagen. Dette bare skrevet i al hast, da jeg pludselig fik muligheden for at bruge deres internet her på hospitalet. Måske kan der komme mere en anden dag, hvor jeg har tænkt lidt mere på, hvad jeg skal skrive. Skulle nogen få lyst at skrive en hilsen kan adressen flemrith@gmail.com med fordel bruges, da jeg kan læse den på min telefon.

Tirsdag d. 7. oktober Jeg er ankommet og godt i gang med undervisningen på Tumaini bibelskole. Godt at være tilbage, selvom her er frygtelig varmt. Nettet er p.t. meget svagt, så kun denne korte hilsen skrevet på en lille smartphone.

d. 29. august Om én måned og én dag sætter jeg mig igen i flyveren for at rejse et nogle uger til Tanzania for at undervise evangelister. Denne gang går turen til Ulanga-Kilombero-stiftet i det sydlige Tanzania; det stift, hvor jeg og min familie boede og arbejdede i årene 1986-1996. Det er det sted i Tanzania, hvor Luthersk Mission har arbejdet længst; nemlig fra 1949 til 2005. Planen er, at jeg først skal undervise 14 dage på stiftets bibelskole - af gamle Ulanga-kendinge kendt som Tumaini Camp, men som nu er en lille del af et større kompleks, idet kirken nu også driver et større kost-gymnasium (Secondary School) på stedet. Derefter skal jeg holde fire ugekurser for stiftets evangelister; et i hvert af stiftets fire provstier (Malinyi, Mlimba, Kilombero og Ifakara). På disse fire uger får jeg selskab af stiftets vicebiskop, pastor Moses Nwaka, som skal stå for noget af undervisningen. Noget jeg ser rigtig meget frem til. Jeg kender ham lidt, da Moses Nwaka var elev på bibelskolen på Tumaini, da jeg var lærer der i 90'erne.

Videre læsning: Noget af undervisningen i Ulanga vil tage udgangspunkt i min afhandling *Mission, Church and Tradition in Context* fra 2005, som handler om mission, kirke og tradition i Ulanga. Afhandlingen kan downloades [her](#). Et kort, dansk referat af afhandlingen kan læses [her](#), mens en kortere, opdateret artikel fra 2013, som er skrevet ud fra en del af afhandlingen, kan læses [her](#)!